

ACADEMIE VAN FRANEKER

sinds 1585

Beleidsplan 2024-2028

*Een blik op de toekomst
met nieuwe accenten*

VERWONDERING
IS HET **BEGIN**
VAN ALLE
WIJSHEID

Aristoteles

Beleidsplan 2024-2028

december 2023

Vastgesteld door het bestuur van
de Stichting Academie van Franeker:

Anne Bergsma

Manon Borst

Caroline Derkx-Oosting

Lisette Groeneveld

Robert Jansen

Theunis Piersma

Peter Polhuis

Frederike Travaille

Eduard van Zuijlen

De Academie van Franeker

WAAR MENSEN
SAMENKOMEN OM
KENNIS EN ERVARING
TE **DELEN EN INSPIRATIE**
OP TE **DOEN VOOR**
SCHOOL, WERK EN LEVEN

Voorwoord

De Academie heeft sinds haar oprichting in 2017 een stormachtige groei doorgemaakt. De activiteiten van de eerste jaren trokken als een krachtige magneet honderden enthousiaste deelnemers én tientallen vrijwilligers. In korte tijd konden we heel veel realiseren. Tussen 2020 en 2022 moesten we het noodgedwongen rustiger aan doen, door de Covid19-pandemie. Daarna sloeg de Academie opnieuw haar vleugels uit – en verder ditmaal. We staan er als bestuur versteld van hoe voortvarend de vrijwilligers dat hebben aangepakt en welke mooie initiatieven er in de afgelopen jaren zijn ontstaan.

In dit beleidsplan beschrijven we wat we in 2024 tot 2028 willen bereiken, schetsen we een portret van de Academie en doen we verslag van de eerste jaren. Met het beleidsplan voor ons tweede lustrum zetten we geen nieuwe koers in. Wetenschappelijke activiteiten voor oud en jong en het faciliteren van onderzoek naar verzilting blijven onze kerntaken. Wel leggen we nieuwe accenten, bijvoorbeeld op wetenschapscommunicatie.

Met de Academie van Franeker pakken we de draad van de voormalige Universiteit van Franeker op. We zijn ervan overtuigd daarmee goud in handen te hebben. Dit meer dan 400 jaar oude sieraad kan in Franeker, Fryslân en de wereld van de wetenschap de plek terugkrijgen die het verdient.

Eduard van Zuijlen

voorzitter
december 2023

Inhoud

I BELEIDSVOORNEMENS 2024-2028	10
1. Bezinning op de toekomst	11
2. Activiteiten van de vier domeinen en de Junior Academie	12
3. Verziltingsonderzoek	20
4. Samenwerking met Waadhoeke en andere regionale overheden	24
5. Ondersteuning door beroepskrachten	26
6. Samenwerking met Omrop Fryslân	28
7. Financiën	30
II DIT IS DE ACADEMIE VAN FRANEKER	32
8. Missie en visie	33
9. De rol van de Academie	34
10. Organisatie§	41
11. Franeker Studentenvereniging Temeritas	42
12. Raad van Advies en College van Hoogleraren	45
13. De Botniastins als thuisbasis	49
<i>Terug in de tijd: beroemde hoogleraren uit Franeker</i>	50
III DE EERSTE JAREN 2017-2023	52
14. De aanloop naar hernieuwd academisch leven	53
15. Een vliegende start met een hindernis	56
BIJLAGEN	58
1. Medeoprichters en samenwerkingspartners	61
2. College van Hoogleraren	62
3. Begroting	<i>Aparte bijlage</i>

7. BELEIDSVOORNEMENS 2024-2028

*Wetenschap
en maatschappij
verbinden*

1. *Beginning op de toekomst*

Het bestuur heeft zich aan het einde van de eerste beleidsperiode van de Academie van Franeker samen met een groep vrijwilligers bezonnen op vragen als: wat zijn sterke en zwakke punten van de Academie, waar willen we de komende jaren mee doorgaan, wat willen we versterken, kiezen we voor andersoortige activiteiten?

De analyse van de eerste jaren leidde tot onder meer deze conclusies:

- De Academie verbindt wetenschap en samenleving op een zeer effectieve manier met elkaar.
- Vrijwilligers vormen inmiddels een grote groep, met veel betrokkenheid en organisatiekracht. De ondersteuning van de vrijwilligers vraagt wel aandacht.
- Er is nog relatief weinig jeugd bij de Academie-activiteiten en betrekkelijk weinig variëteit in de vorm van de activiteiten.
- De onderzoekskant van de Academie is nog onvoldoende tot ontwikkeling gekomen.

In het interne proces dat volgde zijn de volgende beleidsuitgangspunten en ambities voor de komende vijf jaren uitgesproken:

- De academie wil inzetten op het bereiken van

een bredere doelgroep en het aantrekken van meer jonge vrijwilligers.

- De Academie wil het verziltingsonderzoek een boost geven.
- De Academie wil meer diversiteit en interactie in activiteiten ontwikkelen.
- De Academie wil *citizen science* introduceren om zo haar sterke kant (verbinding wetenschap en publiek) in te zetten om de onderzoekskant te versterken.
- De Academie wil haar sterke punt wetenschapscommunicatie uitbouwen tot een financiële drager van activiteiten die we net zo belangrijk vinden, maar die moeilijker te financieren zijn.
- De Academie wil het aantal partnerschappen uitbreiden en de bestaande partnerschappen nog beter benutten en waar mogelijk versterken.

Voor de Academie betekent dit onder meer dat het tijd is voor ondersteuning door beroepskrachten, nu de organisatie zo groot is geworden. Hier gaan we in hoofdstuk 5 dieper op in. Daarnaast zijn effectieve(re) verbindingen nodig tussen de vier domeinen en de Junior Academie enerzijds en de ondersteunende teams voor communicatie en beheer anderzijds.

2. Activiteiten van de vier domeinen en de Junior Academie

Alle vier domeinen van de Academie – Letter & Geest, Recht & Bestuur, Natuur & Techniek en Mens & Gezondheid – gaan de komende beleidsperiode door met het organiseren van publiekscolleges op de woensdagavond, cursussen en verdiepende werkcolleges.

Letter & Geest

Het domein Letter & Geest blijft de jaarlijkse serie van zeven Simmerjûnkolleezjes organiseren, mogelijk in samenwerking met andere domeinen. Deze serie, gericht op een breed publiek, is de afgelopen jaren een mooi visitekaartje en ware publiekstrekker gebleken.

Domein Letter & Geest wil daarnaast eens per jaar een college in het Fries organiseren. Ook de status van Franeker als stad van de Reformatie komt eens per jaar aan bod in een college. Letter & Geest kijkt verder naar de mogelijkheden om de komende beleidsperiode een of meer cursussen te organiseren.

De historische bibliotheek van de Academie bevindt zich bij Tresoar in Leeuwarden. Vanuit Letter & Geest werkt de Academie aan een nieuwe collectie voor de bibliotheek in de Botniastins. De leeszaal wordt publiek toegankelijker. Het is dus niet de bedoeling een museale collectie aan te leggen. Via schenkingen en soms een gerichte aankoop, willen we een collectie opbouwen waarin onze historische wortels en actuele activiteiten tot uitdrukking komen. De catalogus wordt op een professionele manier online ontsloten.

In de afgelopen beleidsperiode heeft Letter & Geest ook elk jaar een pubquiz georganiseerd. Het team gaat daarmee door. Letter & Geest heeft in 2022 een goedbezochte themadag rondom schrijver Trinus Riemersma georganiseerd. Deze dag werd een suc-

SIMMERJÛN KOLLEEZJES

Een serie van 'luchtige' colleges georganiseerd rond het thema Friese identiteit voor het brede publiek en wat de Academie betreft ook de toerist die in de omgeving van Franeker verblijft.

DOMEIN 1

ces mede dankzij de actieve inbreng van onder andere studenten van NHL Stenden, leerlingen van de csg Anna Maria van Schurman, Tresoar, Omrop Fryslân, Museum Martena, Bibliotheek Franeker en Rederikerskamer Demosthenes Dronryp. De Commissaris van de Koning, drs. Arno Brok, zette de dag met een toespraak extra luister bij. De komende jaren willen we vaker dit soort themadagen organiseren.

Binnen het domein Recht & Bestuur richt de Academie zich op de actualiteit van het recht, openbaar bestuur en (internationale) politiek. De publiekscolleges die Recht & Bestuur organiseert, hebben regelmatig de vorm van een serie. Zo waren er in de eerste beleidsperiode onder meer collegeseries over Europa, over 'Waarheid en Feiten' en over de verkiezingen van 2023. Recht & Bestuur zet zich daarnaast in voor cursussen en seminars, zowel op eigen initiatief als op verzoek van bijvoorbeeld bezoekers. Het domein wil dit beleid de komende jaren voortzetten. De actualiteit – bijvoorbeeld verkiezingen – en het aanzetten tot beschouwing zijn daarbij belangrijke richtsnoeren.

Naast de 'eigen' publiekscolleges en cursussen werkt Recht & Bestuur ook samen met de Junior Academie. In het voorjaar van 2023 organiseerden zij samen een kennismaking met het recht voor derdejaars havo-leerlingen van de Franeker scholengemeenschap AMS. De leerlingen verkenden op een interactieve manier de wereld van het recht en allerlei beroepen die je binnen dat vakgebied kunt vervullen. Dat ze ook zelf aan de slag gingen met een 'echte' rechtszaak, maakte de kennismaking tot een waar succes. Recht & Bestuur wil in de komende beleidsperiode vergelijkbare activiteiten organiseren. Dit sluit dan ook gelijk naadloos aan bij een van de programma's in het kader van de Regiodeal (zie hoofdstuk 4).

Recht & Bestuur is een domein met op het moment van schrijven een beperkt aantal actieve vrijwilligers – die overigens samen een grote organisatiekracht hebben. Om de succesvolle activiteiten uit de eerste beleidsperiode te kunnen voortzetten, heeft het zoeken van nieuwe vrijwilligers prioriteit. Daarbij gaat het zowel om vrijwilligers met inhoudelijke kennis van dit domein, als om vrijwilligers met organisatorische talenten.

MAAK KENNIS MET RECHT
voor Havo 3
leerlingen van
de AMS uit Franeker

Het domein Mens & Gezondheid heeft in GGZ Friesland een bijna vanzelfsprekende samenwerkingspartner gevonden. De Academie en de GGZ hebben immers letterlijk dezelfde geboortegrond: het oude Kruissherenklooster aan de Vijverstraat. GGZ Friesland ziet in de samenwerking een mogelijkheid om meer binding te krijgen met de eigen Franeker wortels. En voor de Academie sluit samenwerking aan bij de ambitie om vanuit de lokale identiteit en expertise te werken. Op zeker vier terreinen zien we mogelijkheden voor samenwerking: publiekscolleges, interne opleiding, bijscholing voor derden en stage-opdrachten voor studenten van mbo, hbo en het voortgezet onderwijs.

De Academie streeft er ook naar om opleidingen voor medewerkers van GGZ Friesland naar de Botniastins te halen. Zo dragen we bij aan de eigen identiteit van de Friese geestelijke gezondheidszorg én zorgen we ervoor dat ggz-medewerkers niet naar andere delen van het land hoeven reizen voor scholing.

We onderzoeken of de Botniastins plaats kan bieden aan onderdelen van de bacheloropleiding verpleegkunde van NHL Stenden. GGZ Friesland is nauw bij die opleiding betrokken.

Sinds 2023 is Nynke Boonstra lid van de Raad van Advies. Zij is hoogleraar Verplegingswetenschap in de ggz aan het UMC Utrecht en lector Zorg & Innovatie in de psychiatrie aan NHL Stenden. Vanuit die laatste functie kan zij een rol spelen in een nieuwe impuls voor de samenwerking van de Academie met NHL Stenden en de ggz in 'n algemeenheid.

GGZ FRIESLAND

*Geestelijke gezondheidszorg
past bij Franeker met zijn rijke
verleden in de psychiatrie, maar
speelt overal waar mensen zijn.*

Natuur & Techniek

Met het prachtige Koninklijk Eise Eisinga Planetarium op 100 meter afstand, ligt het voor de hand dat de Academie zich bezighoudt met sterrenkunde. Al helemaal nu het Planetarium in september 2023 de status van Unesco Werelderfgoed heeft gekregen. Ook de fontein die geïnspireerd is op het werk van de wereldberoemde Franeker astronoom Jan Hendrik Oort, ligt op een steenworp afstand van de Botniastins.

Een van de zeer goed bezochte activiteiten van Natuur & Techniek is de cursus Sterrenbeelden, gegeven door Adrie Warmenhoven, directeur van het Planetarium. De cursus vond zowel in 2022 als in 2023 plaats. Beide keren in november, de maand van de sterrenkunde. Een mooie maand om de cursisten – bij onbewolkt weer – meteen ook naar buiten mee te nemen om samen de hemellichamen te bestuderen. De cursus werd zo goed ontvangen, dat Natuur & Techniek overweegt om, zolang de belangstelling groot blijft, deze cursus de komende beleidsperiode regelmatig te organiseren.

Het Koninklijk Eise Eisinga Planetarium heeft nog maar kort de status van UNESCO Werelderfgoed. De benoeming is natuurlijk in de eerste plaats voor het Planetarium zelf groot nieuws en een enorme opsteker. Maar ook voor een Academie die wetenschapscommunicatie hoog in het vaandel heeft staan, kan de betekenis groot zijn. Het is bij het schrijven van dit beleidsplan nog te vroeg om daar al uitspraken over te doen, maar de Academie staat zeker open voor verdere samenwerking.

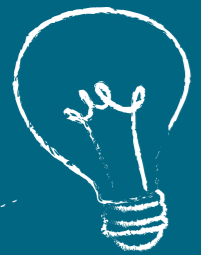
Natuur & Techniek werkt regelmatig nauw samen met de Junior Academie, als er wetenschappelijke activiteiten voor kinderen worden georganiseerd. 'Science' is hot en de honger naar natuurwetenschappelijke kennis bij jong en oud is groot. De Academie is wendbaar in haar activiteiten en zal waar mogelijk aansluiten bij nieuwe ontwikkelingen en uitdagingen.

VERZILTING

Een apart onderdeel van Natuur & Techniek is het faciliteren van wetenschappelijk onderzoek naar verzilting. Daarover meer in het volgende hoofdstuk.

MAAND VAN DE
STERRENKUNDE
met een cursus
Sterrenbeelden
door Adrie
Warmenhoven
in 2022 en 2023

VERWONDERING
BRENGT
JE VERDER

JUNIOR
ACADEMIE
VAN FRANEKER

JUNIOR ACADEMIE

De Junior Academie wil in de tweede beleidsperiode voortbouwen op de mooie resultaten die zijn gehaald in de eerste beleidsperiode. Op een aantal basisscholen in Franeker is in 2020/2021 de lessencyclus Verzilting 1 uitgevoerd. De kinderen voeren daarbij zelf een klein onderzoek uit en geven een presentatie. Lessencyclus Verzilting 2 ligt klaar en er is een concept voor een derde lessencyclus met de titel Navigatie. Die laatste is ontwikkeld in samenwerking met het Martena Museum en het Planetarium. Door corona en door een gebrek aan vrijwilligers en financiën heeft de eerste lessencyclus nog geen vervolg gekregen. De Junior Academie hoopt daar de komende jaren verandering in te brengen. Kinderen uit de gemeente Waadhoeke vormen de doelgroepen voor de komende lessencycli.

Naast lessen organiseert de Junior Academie ook wetenschapsevenementen voor kinderen. Grote successen waren onder meer Expeditie Next in het voorjaar van 2022 en Expeditie Junior in het najaar van 2023. De Junior Academie wil evenementen voor kinderen blijven organiseren. De vorm en frequentie daarvan worden de komende jaren bepaald op basis van de belangstelling.

De Junior Academie heeft de afgelopen jaren samenwerking opgebouwd met het Planetarium, Museum Martena en het Keatsmuseum. Andere instellingen

zoals het Historisch Centrum Franeker, Bibliotheek Franeker, de Martinikerk/Protestantse Gemeente, showband Sternse Slotlanders en het Beweegteam Waadhoeke hebben interesse getoond om ook met de Junior Academie samen te werken. De komende jaren kijken we welke samenwerkingsverbanden zinnig en haalbaar zijn en bijdragen aan de doelstelling van de Junior Academie. Verbindingen met verschillende onderwijsinstellingen in de regio zijn gelegd, denk aan de basisscholen, scholen voor voortgezet onderwijs en mbo- en hbo-instellingen. Hun betrokkenheid bij lessencycli en evenementen wordt gestimuleerd en enorm gewaardeerd.

3. Verziltingsonderzoek

De Academie is geen wetenschappelijk instituut, maar wil, waar mogelijk, wetenschappelijk onderzoek faciliteren. In de eerste beleidsperiode was dit weinig zichtbaar voor het grote publiek. Begrijpelijk, want zonder voorgeschiedenis wetenschappelijk onderzoek mogelijk maken vergt een lange adem. In de tweede periode gaan we daar meer van zien.

De Academie van Franeker heeft gekozen voor een specifiek onderzoeksdomein: verzilting. Dit thema is een hot item voor de regio. Enerzijds gaat het over zichtbaar onderzoek naar onder andere zouttolerante gewassen ('zilte teelt' en reguliere teelten onder verziltende omstandigheden), gedrag van bodem en bodemleven. Tegelijk beslaat het ook bredere thema's als watermanagement, sociaaleconomische en bestuurlijk-politieke aspecten en juridische kaders. Verziltingproblematiek raakt kortom aan een breed scala van wetenschappelijke disciplines en maatschappelijke implicaties. Binnen dit thema wil de Academie via haar kennisnetwerk het verschil gaan maken door wetenschappelijk veldonderzoek mogelijk te maken.

De rol van de Academie van Franeker

Fryslân heeft al een netwerk van bedrijven, personen en (onderwijs)instellingen zoals Hogeschool Van Hall Larenstein en kennisinstituut Wetsus, die beseffen dat verzilting in tijden van zeespiegelstijging wereldwijd een bedreiging vormt voor de landbouw in kustgebieden. De functie van de Academie ligt vooral in het stimuleren en faciliteren van wetenschappelijk onderzoek en het organiseren van kennisevenementen, publiekscolleges en activiteiten om jongeren te enthousiasmeren voor wetenschap.

Samenwerking is essentieel voor het verwezenlijken van de gestelde doelen. In de eerste beleidsperiode zijn daarin al diverse successen behaald. Voortkomend uit een initiatief van de Provincie Fryslân heeft een aantal kennisinstellingen, waaronder

de Academie van Franeker, begin februari 2023 het Kenniscluster Verzilting SALTA opgericht. Dit kenniscluster bundelt en kanaliseert de nu nog sterk versnipperde expertise op verziltingsgebied naar sectoren die die kennis nodig hebben, zoals de agrarische sector in het noordelijke kleigebied. SALTA is gevestigd op de Watercampus in Leeuwarden. Diverse organisaties zoals universiteiten, hbo-scholen, ingenieursbureaus en het Wetterskip, die betrokken zijn bij verziltingsonderzoek, delen in dit Kenniscluster hun kennis en ervaringen. De relatie tussen de Academie en SALTA is direct en nauw. Beide organisaties bouwen hun samenwerking op korte termijn verder uit. SALTA ondersteunt daarbij de activiteiten van de Academie met raad en daad.

Daarnaast beschikt de Academie van Franeker over een akker tussen Franeker en Dronryp voor het

Het Kenniscluster Verzilting SALTA (opgericht in 2023) bundelt en kanaliseert expertise op verziltingsgebied naar sectoren die die kennis nodig hebben, zoals de agrarische sector in het noordelijke kleigebied.

How to deal
with salinization
in deltas?

SALTA
Institute for Agriculture
in Salinizing Deltas

uitvoeren van verziltingsonderzoek. De grond is eigendom van de stichting die ook eigenaar is van de Botniastins. Onderzoek van gespecialiseerd bureau The Salt Doctors, op uitnodiging van de Academie, heeft uitgewezen dat deze akker geschikt is voor veldonderzoek. Wat de verziltingsexperts van onder andere Wageningen Universiteit en Rijksuniversiteit Groningen bijzonder aansprak, was de langere periode voor onderzoek (vier gewascycli, ongeveer 16 jaar), de mogelijkheid om laboratoriumexperimenten naar het veld te kunnen vertalen en de mogelijkheid om dit onderzoek op te nemen in het mbo-, hbo- en universitaire onderwijs. Ook voor voorlichting aan akkerbouwers zou het onderzoek op deze akker bijzonder zinvol zijn.

De experts hebben aangegeven wat de toegevoegde waarde kan zijn van onderzoek op deze akker,

bovenop eerder of lopend onderzoek. Die waarde zit vooral in het verzamelen van data over het gedrag van zout in klei en informatie over 'zoutstress' van planten. Het bestuur van de Academie heeft in het voorjaar van 2023 besloten om door te gaan met de plannen voor verziltingsonderzoek en op zoek te gaan naar de financiering die daarvoor nodig is. Die financiering is allereerst nodig om de betreffende akker geschikt te maken voor verziltingsonderzoek.

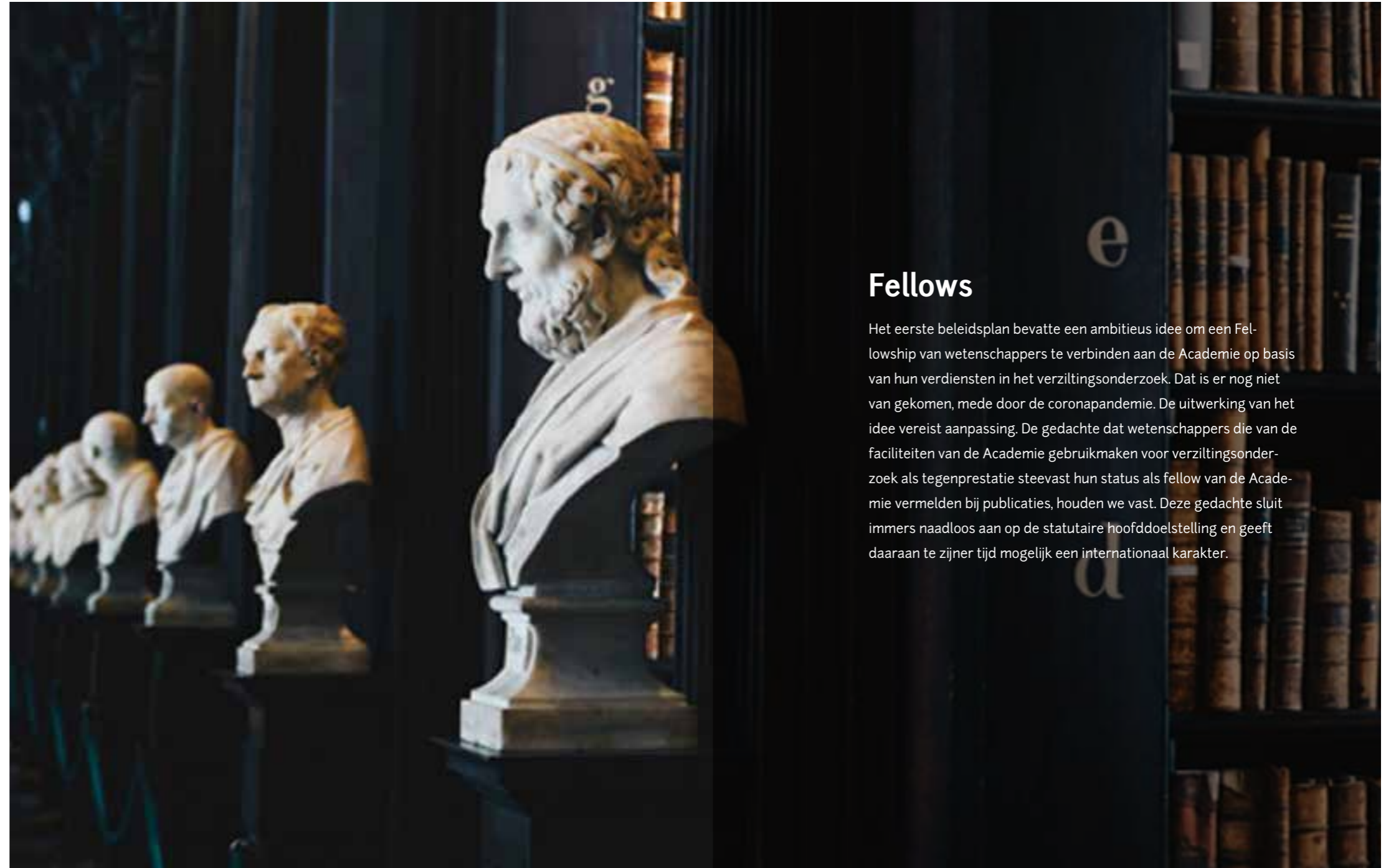
Plannen, mede in het kader van de Regiodeal

Bij het geschikt maken van de akker bij Dronryp voor verziltingsonderzoek komt de ambitie aan bod die spreekt uit programmalijn 3.1 van de Regiodeal (meer over de Regiodeal in het volgende hoofdstuk). Daar staat: 'De bestaande projecten op het gebied van verzilting brengen we graag verder naar een handelingsperspectief.' Dat is precies het stadi-

um waarin het project van de Academie verkeert op het moment dat dit beleidsplan wordt geschreven: van plan naar handelingsperspectief.

De Academie zal daarnaast andere kennisinstellingen en onderzoeksfondsen benaderen om gezamenlijk een investering te doen. Er zullen vergunningen aangevraagd worden voor het reguleren van verschillende zoutgehalten op de akker. Om het voorgenomen programma uit te voeren, is het noodzakelijk iemand aan te stellen die het veld beheert. Het bestuur verdiept zich, in samenspraak met het team Natuur & Techniek, in het aangaan van onderzoekscontracten met wetenschappers en hun kennisinstellingen.

Wanneer het onderzoek op de akker daadwerkelijk plaatsvindt, organiseren we voorlichtende evenementen voor akkerbouw en onderwijs. Waar mogelijk doen mbo-, hbo- en universitaire studenten mee bij het opzetten, monitoren en onderhouden van de proefpercelen. Bij de start van het onderzoek zorgt de Academie uiteraard voor zo veel mogelijk publiciteit daarover.

Fellows

Het eerste beleidsplan bevatte een ambitieus idee om een Fellowship van wetenschappers te verbinden aan de Academie op basis van hun verdiensten in het verziltingsonderzoek. Dat is er nog niet van gekomen, mede door de coronapandemie. De uitwerking van het idee vereist aanpassing. De gedachte dat wetenschappers die van de faciliteiten van de Academie gebruikmaken voor verziltingsonderzoek als tegenprestatie stevast hun status als fellow van de Academie vermelden bij publicaties, houden we vast. Deze gedachte sluit immers naadloos aan op de statutaire hoofddoelstelling en geeft daaraan te zijner tijd mogelijk een internationaal karakter.

4. Samenwerking MET GEMEENTE WAADHOEKE EN ANDERE REGIONALE OVERHEDEN

Aansluiting bij Programmaliĳn 1 van de Regiodeal Noardwest-Fryslân

Via de gemeente Waadhoeke hebben de overheden in Noordwest-Fryslân aan de Academie gevraagd om een centrale rol te spelen in het binden van jongeren die in het hbo of aan de universiteit gaan studeren én van mensen die al zo'n diploma op zak hebben. Die vraag sluit uitstekend aan bij de doelstellingen van de Academie van Franeker. Dus is het antwoord van het bestuur in beginsel 'ja!'.
De ontwikkelkansen zijn enorm, de uitdagingen ook.

De regio wil hoger onderwijs aanbieden en daarmee meer jongeren een passende baan in de eigen omgeving aanbieden. Als de Academie van Franeker zichtbaarder wordt, wordt de regio aantrekkelijker. Natuurlijk kunnen we daarbij refereren aan de geschiedenis van Franeker als universiteitsstad. Doel is dat jongeren de regio minder of niet verlaten en dat jongeren van buiten de regio naar hier worden getrokken. Met andere woorden: van *braindrain* naar *braingain*. Bovendien helpt een versterking van de Academie het vestigingsklimaat van de regio.

De overheden in Noordwest-Fryslân stellen het volgende voor:

- De Academie bouwt haar onderwijsmogelijkheden uit door de samenwerking met ondernemers in de regio te verbeteren. De uitvoering hiervan ligt bij een docent en een coördinator. De coördinator zorgt voor marketing, zoekt en onderhoudt samenwerkingen en zoekt aanvullende financiering.
- De Academie ondersteunt *learning communities* in samenwerking met omliggende onderwijsinstellingen door:
 - onderwijsinstellingen en bedrijven te verbinden om deze communities te vormen en optimale samenwerkingsverbanden te realiseren.
 - ruimtes voor samenkomsten, coaching en onderwijs aan te bieden.

De uitwerking van deze voorstellen is bij het schrijven van dit beleidsplan nog in volle gang. De voorstellen passen in de uitvoering van langjarig beleid van de gemeente Waadhoeke en haar partners. De geschetste ontwikkeling maakt deel uit van de Regiodeal die de overheden in Noordwest-Fryslân voor vijf jaar sluiten met het Rijk. Daarmee komen ook de benodigde middelen vrij om de uitvoering op gang te brengen. Het bestuur van de Academie houdt daarbij vast aan het bestaande financieel beleid: als vrijwilligersorganisatie gaat de Academie geen financiële risico's aan die de kern van haar activiteiten op enigerlei wijze kunnen schaden.

De samenwerking met de gemeente biedt een kans om de vrijwilligers te ondersteunen met een of meer beroepskrachten. Daarover meer in het volgende hoofdstuk.

5. Ondersteuning door beroepskrachten

Academiebibliotheek

De bibliotheekkast - een schenking van Museum Martena - is al goed gevuld met boeken die zijn gedoneerd vanuit alle hoeken van het land.

Het aantal publiekscolleges, cursussen en werkcolleges groeit en zal verder groeien. De Academie wil daarnaast kenniscentrum in Fryslân worden – in het bijzonder voor de regio Noordwest-Fryslân – de verbindingen met het mbo, hbo en het wetenschappelijk onderwijs uitbouwen en een proefveld voor wetenschappelijk veldonderzoek beheren. Deze taken kan de Academie met het oog op continuïteit en betrouwbaar partnerschap, niet helemaal aan vrijwilligers overlaten. Daarnaast vergt ook goed vrijwilligersbeleid een hoeveelheid aandacht die een (zelf ook vrijwillig) bestuur onvoldoende kan geven.

Beheer van Botniastins en proefveld, vormgeving aan activiteiten in het kader van de Regiodeal, financieel beheer, vrijwilligersondersteuning en directievoering zijn de eerste terreinen waarop we aan inzet van betaalde krachten denken. Overigens zijn de eerste stappen in beroepsmatige ondersteuning al gezet: zowel het beheer van de stins als het financieel beheer zijn sinds halverwege 2023 in handen van betaalde krachten. Ook de mensen die de lessen van de Junior Academie geven in het basis- en voort-

gezet onderwijs, krijgen een passende vergoeding. Daarnaast krijgen een paar vrijwilligers betaald voor een klein deel van hun inzet, voor werkzaamheden die zij doen uit hoofde van hun beroep, bijvoorbeeld op het gebied van administratie, communicatie en vormgeving. De Academie betaalt hen een niet-commercieel tarief.

Los van het verziltingsonderzoek en de projecten die voortkomen uit de Regiodeal, is het nodig dat er structureel iemand aanspreekbaar is voor de vrijwilligersondersteuning en het (nog op te stellen) vrijwilligersbeleid, het aangaan en uitbouwen van samenwerkingsvormen met lokale en regionale partners, de continuïteit en voortgang van de uitvoering van het beleid en de fondsenwerving. Dit vraagt om iemand die bij voorkeur ervaring heeft met vrijwilligersorganisaties én een gelijkwaardige gesprekspartner kan zijn van de diverse partners van de Academie in de wereld van wetenschap, onderwijs en cultuur. De zoektocht naar deze 'spin in het web' is van start gegaan tijdens het ontwikkelen van dit beleidsplan.

6. Samenwerking met Omrop Fryslân

In het eerste coronajaar 2020 hebben de Academie van Franeker en Omrop Fryslân elkaar gevonden. De samenwerking werd uit nood geboren, toen er geen live colleges meer konden plaatsvinden. De online uitzendingen onder de noemer Thúsakademy bleken echter voor beide partijen enorme meerwaarde te hebben. De Academie en de Omrop willen elkaar daarom niet meer loslaten.

Plan is om de komende drie jaar per jaar samen zes colleges te verzorgen en uit te zenden, in de periode november tot maart. Thema's worden vooraf in onderling overleg bepaald. Het gaat om wetenschappelijke colleges die op een toegankelijke manier worden gebracht. Het format daarvoor is inmiddels bedacht: een college van een halfuur, ondersteund met illustraties en korte filmfragmenten, met in het publiek een examenklas uit het middelbare onderwijs, die voorrang krijgt bij het stellen van vragen.

De Academie en de Omrop hebben voor ogen dat de Thúsakademy het maatschappelijke debat voedt. Daarbij willen we aansluiten bij de zeventien duurzame ontwikkelingsdoelen (sustainable development goals, SDG's) van de Verenigde Naties. Deze doelen zijn gericht op een eerlijke en duurzame wereld in 2030.

Live producties op locatie zijn duur. De financiering is dan ook een belangrijk aandachtspunt waar Omrop en Academie gezamenlijk aan werken.

7. De financiën

De Academie heeft in de eerste vijf jaren veel bereikt met een beperkt budget. De externe financiering die hoorde bij de LEADER-subsidie, is in een recordtempo afgelost. Daarmee hebben we de financieringslasten en risico's zoveel mogelijk beperkt. Voor de komende jaren zijn veel extra investeringen gepland. Daarom is het van belang ook de inkomsten fors te verhogen.

Video- en audiofaciliteiten

De Academie investeert de komende jaren in uitbreiding en professionalisering van de video- en audiofaciliteiten. Daarmee worden de publiekscolleges beter zichtbaar en hoorbaar. De toegankelijkheid verbetert als we de colleges op schermen in andere zalen tonen. Betere faciliteiten maken het ook mogelijk om de online catalogus van colleges uit te breiden en online webinars mogelijk te maken. Bovendien is de Botniastins hierdoor beter te verhuren. We selecteren de apparatuur primair op kwaliteit en gebruikersgemak. De benodigde investering is zo'n 20.000 euro. De verwachting is dat we 75 procent hiervan kunnen dekken vanuit fondsen, subsidies en andere bijdragen.

Thúsakademy

De samenwerking met Omrop Fryslân (zie hoofdstuk 6) vergt de komende jaren investeringen in vrijwilligerstijd en geld. De Academie wil drie jaar lang investeren in de Thúsakademy. Deze vorm van wetenschapscommunicatie van de Omrop en de Academie samen is de afgelopen jaren succesvol gebleken. De kosten van deze uitzendingen zijn echter aanzienlijk. De Academie wil een deel daarvan (9.000 euro) op zich nemen, deels gefinancierd

vanuit het beschikbare en gereserveerde vermogen. Het overige deel zoeken we in fondsenwerving dan wel bijdragen van partners en/of het bedrijfsleven.

Verziltingsonderzoek

De komende jaren wordt het proefveld bij Dronrijp klaargemaakt voor verziltingsonderzoek, in samenwerking met partners als SALTA (zie hoofdstuk 3). De Academie faciliteert dit proces, in nauwe samenwerking met founding partner Protestantse Gemeente Franeker/ Stichting Diaconale Goederen. Eerder heeft de gemeente Waadhoeke al met een subsidie het belangrijke vooronderzoek mogelijk gemaakt. Daar kwam uit dat het beoogde proefveld geschikt (te maken) is en wat het financiële plaatje daarvan is. De initiële investering die nodig is bedraagt 350.000 euro. Daarna zijn de jaarlijkse beheerskosten 75.000 tot 100.000 euro. Deze beheerskosten moeten worden gedekt door een huur-/gebruikersovereenkomst met de onderzoeksinstituten. De kosten van dit onderzoek worden buiten de reguliere begroting van de Stichting Academie van Franeker gehouden. Daarmee zijn de financiële risico's voor de Academie beperkt. Wel zijn er aanvullende kosten en investeringen. Naar verwachting is komend jaar 15.000 tot 20.000 euro

nodig voor aanvullend onderzoek en advieskosten in verband met subsidieaanvragen en het opstarten van deze onderneming. No cure no pay-vergoedingen zijn daarbij niet meegerekend.

Ondersteuning door beroepskrachten

In de tweede beleidsperiode van de Academie van Franeker zijn de inzet van beroepskrachten (zie hoofdstuk 5) en de uitvoering van de Regiodeal (zie hoofdstuk 4) belangrijke ontwikkelingen, die om structurele financiering vragen. Het beheer van het Academiegebouw is inmiddels grotendeels uitbesteed aan een externe, professionele partner. De besturing en coördinatie van de huidige vrijwilligersorganisatie vraagt een inzet van 0,25 fte. Bij uitvoering van de plannen zal dat al snel oplopen tot 0,5 fte. Dat betekent een jaarlijkse post van 90.000 euro.

Een opgeschaalde begroting

De geschetste ontwikkelingen en plannen leiden tot het opschalen van de begroting. Het is niet mogelijk om een meerjarenbegroting tot in detail op te stellen, juist omdat de Academie op het moment van schrijven volop in de fase van opschaling zit. In een aparte bijlage bij dit beleidsplan staat de steeds te actualiseren financiële kant van de Academie beschreven.

Meer inkomsten

Om de stijgende kosten en investeringen te kunnen dragen, is het belangrijk dat de Academie in de tweede beleidsperiode extra fondsen, subsidies en

inkomsten genereert van 20.000 euro in 2024 tot 120.000 euro in de jaren daarop volgend. Particuliere fondsen, bedrijven, private investeerders, overheden en instellingen zijn hard nodig om de Academie tot een blijvend succes te maken en een nieuwe fase in te loodsen. Fryslân, in het bijzonder de regio Noordwest-Fryslân, is blij met de terugkeer van het universitaire leven in Franeker en de rol die de Academie van Franeker daarin speelt. Die tevredenheid zullen we moeten verzilveren om de verdere ambitie in te vullen.

De Academie wil meer inkomsten halen uit de publiekscolleges en de verhuur van de Botniastins aan derden. De bezettingsgraad van de Botniastins moet omhoog. Dat zorgt voor extra inkomsten, waarmee de stijgende huisvestingskosten worden afgedekt.

De afgelopen jaren is gebleken dat de belangstelling voor cursussen groot is én dat cursussen sterk bijdragen aan de netto-inkomsten van de Academie. Daarom breiden we de komende jaren het cursusaanbod uit.

Ook de particuliere en zakelijke vrienden dragen bij aan een gestaag stijgende stroom inkomsten. De Academie heeft nog te weinig bekendheid bij ondernemingen in Waadhoeke. Daarom willen we ons de komende beleidsperiode met name meer richten op de zakelijke vrienden. Door het netwerk van zakelijke vrienden uit te breiden, willen we een extra inkomstenbron aanboren.

8. Missie & Visie

De statutaire doelstelling van de Stichting Academie van Franeker luidt:

Het geven van een eigentijdse doorstart aan het academisch verleden van de stad Franeker door het ontwikkelen en in stand houden van een instituut:

- a) voor het faciliteren van wetenschappelijk onderzoek en onderwijs in Franeker en de rest van Fryslân in samenwerking met de Campus Fryslân van de Rijksuniversiteit Groningen;
- b) voor de vorming van een educatief centrum dat in samenwerking met de onderwijsinstellingen, het bedrijfsleven en de maatschappelijke organisaties in de regio ruimte biedt aan educatie op hbo- en academisch niveau in de breedste zin van het woord, passend bij de behoeften en de schaal van Fryslân als geheel en Noordwest-Fryslân in het bijzonder;
- c) voor wetenschapscommunicatie, om daarmee de verbinding tussen wetenschap en samenleving te versterken; de academie biedt wetenschappers een podium om wetenschappelijke kennis te delen met een breed publiek; andersom kan een breed publiek op toegankelijke wijze kennis uit de wetenschap opdoen.

Statutair is ook vastgelegd hoe de Academie van Franeker haar doelstelling waarmaakt:

De stichting ziet erop toe dat de activiteiten die onder haar verantwoordelijkheid worden ontplooid binnen de categorie van de betrokken activiteiten worden gekenmerkt door:

- a) hoge kwaliteit;
- b) verbinding tussen oude academische tradities en

eigentijds onderwijs en onderzoek;
c) inbedding in de stad Franeker en de rest van Fryslân, in het bijzonder de regio Noordwest-Fryslân.

Uit de statuten volgen visie en missie van de Academie:

De Stichting Academie van Franeker wil op eigentijdse wijze gestalte geven aan het universitaire verleden van Franeker. Zij wil dat doel bereiken door wetenschapscommunicatie, wetenschappelijk onderzoek en onderwijs te stimuleren en te faciliteren in Franeker en de rest van Fryslân, in samenwerking met de Campus Fryslân van de Rijksuniversiteit Groningen. Daartoe biedt zij onder andere publiekscolleges, verdiepende cursussen en werkcolleges aan, creëert zij teams en organiseert en ondersteunt zij evenementen en symposia voor wetenschappers, brede doelgroepen, jongeren en kinderen. Haar activiteiten worden gebundeld in een educatief centrum in samenwerking met de onderwijsinstellingen, het bedrijfsleven en de maatschappelijke instellingen in de regio. Daarbij staan de schaal en de behoeften van Fryslân, en in het bijzonder Noordwest-Fryslân, centraal.

Geïnspireerd door de vier faculteiten van de oude Academie – godgeleerdheid, rechtsgeleerdheid, medicijnen en vrije kunsten – ontplooit de stichting haar werkzaamheden op vier gebieden: Letter & Geest, Recht & Bestuur, Mens & Gezondheid en Natuur & Techniek. Deze namen vormen op zichzelf geen programma, maar geven slechts weer welke wetenschapsgebieden aandacht krijgen.

77.
DIT IS DE ACADEMIE
VAN FRANEKER
1585-1811 / 2018-...

9. De rol van de Academie:

Wetenschapscommunicatie 2.0

De Academie van Franeker is geen wetenschappelijke onderwijsinstelling die op basis van accreditaties en rijkssubsidies mensen opleidt tot een universitaire graad. Wel faciliteren we, daar waar mogelijk, van harte activiteiten in Fryslân van bestaande mbo-, hbo- en universitaire instellingen. Denk aan de luisterrijke promotieplechtigheden in de Franeker Martinikerk, aan wetenschappelijke symposia in de Botniastins en aan collegereeksen – ook van partnerinstellingen – op onze historische locatie. We doen graag een beroep op de expertise van de geaccrediteerde mbo-, hbo- en universitaire instellingen voor bijvoorbeeld onze activiteiten en de vorming van wetenschappelijke netwerken.

De Academie ziet wetenschapscommunicatie als haar kerntaak. Wij willen de wederzijdse communicatie tussen wetenschap en samenleving faciliteren: wij maken de wetenschap toegankelijk voor de regio en we maken de regio toegankelijk voor de wetenschap. Door wetenschappelijke kennis te delen met een breed publiek kunnen mensen die kennis benutten als zij zich bijvoorbeeld een mening willen vormen over de gezondheidszorg, technologische ontwikkelingen, de economie of klimaatbeleid. Omgekeerd faciliteren we graag dat wetenschappers van elders

onze regio gebruiken voor het verkrijgen van hun onderzoeksdata.

Wij combineren laagdrempeligheid met activiteiten van hoge kwaliteit. Dat is in de statuten vastgelegd, dus daar kan iedereen op rekenen: van de promovendus die zijn of haar dissertatie in Franeker verdedigt tot de leerling uit het basisonderwijs die via de Academie kennismaakt met wetenschap. De doelgroep van de Academie is een wetenschappelijke top enerzijds en een breed publiek anderzijds.

De Academie wil een platform zijn dat laat zien aan studenten en afgestudeerden van mbo-, hbo- en universitaire instellingen welke kansen er zijn in Fryslân, in het bijzonder in Noordwest-Fryslân, om te werken en/of een leven lang te leren. En andersom: waarbij bedrijven en instellingen in contact komen met deze mensen. Ook het faciliteren van dit tweerichtingsverkeer – noem het wetenschapscommunicatie 2.0 – zien wij bij uitstek als een taak voor de Academie.

Deelnemen aan academische activiteiten is niet voor alle kinderen en jongeren vanzelfsprekend. Juist deze kinderen willen we uitnodigen en prikkelen om dat wel te doen. Ook zó zien wij de invulling van onze

tweede statutaire doelstelling, de vorming van een educatief centrum. Een certificaat van de Academie van Franeker moet een felbegeerd document worden voor iedereen, niet alleen voor hen die met een intellectuele en/of maatschappelijke voorsprong ter wereld zijn gekomen.

De Academie kan dit alles zelfstandig uitvoeren, maar ook als intermediair tussen andere kennisinstellingen en de regio. Verbinden zit in ons DNA. Voor de hand liggende partners, naast de gemeente Waadhoeke, zijn onder andere de Campus Fryslân van de RUG, NHL Stenden Hogeschool, Hogeschool Van Hall Larenstein, de Waddenacademie, de Fryske Akademy, scholen voor voortgezet onderwijs, andere scholen voor voortgezet onderwijs in de regio, de mbo-instellingen van Fryslân en de basisscholen van Noordwest-Fryslân. Ook GGZ Friesland is vanaf het eerste begin partner. In bijlage 1 bij dit beleidsplan vindt u een overzicht van onze samenwerkingspartners.

Het partnerschap met de RUG, via de Campus Fryslân, betekent voor Franeker een aansluiting bij een universiteit die op verscheidene internationale ranglijsten een hoge plek inneemt. Die kans heeft

geen enkele andere stad van 13.000 inwoners. De Academie voegt zo wetenschappelijke waarde toe aan Noord-Nederland als kennisregio.

Via de leden van ons College van Hoogleraren (zie ook hoofdstuk 12) hebben we bovendien direct toegang tot bijna alle wetenschappelijke instellingen van ons land. Een netwerk om 'U' tegen te zeggen – die onbescheidenheid durven we wel aan.

*Lang leve de twijfel die ons
met elkaar in gesprek brengt.*

“ In de collegezaal in de Botniastins hangt een afbeelding van René Descartes. Vanaf zijn plek aan de muur ziet hij hoe de wetenschap en de samenleving elkaar (bijna) wekelijks ontmoeten. Descartes legde er de nadruk op dat vragen in de wetenschap vele malen belangrijker zijn dan stellige uitspraken. Er is immers niets wat we met zekerheid kunnen zeggen, vond hij. Helemaal niets? Nou ja, dat we twijfelen. Dat is een zekerheid waar zelfs Descartes niet omheen kon. Vandaar zijn beroemde uitspraak: ‘Ik twijfel, dus ik denk, dus ik ben’. Helaas zijn die eerste twee woorden in de loop der jaren steeds vaker weggelaten. Descartes heeft grote invloed gehad op het wetenschappelijke denken in de westerse wereld. Tot zijn tijd was het gebruikelijk om onszelf en onze omgeving te zien als ‘bezield’. Dat maakte bijvoorbeeld dat mensen dachten dat een steen viel omdat hij wilde vallen. Descartes stelde dat alleen de mens een geest heeft en dat de materie om ons heen – inclusief dieren en de natuur – wordt aangestuurd door natuurwetten. In het geval van de steen was dat natuurlijk de wet van de zwaartekracht. Met die denkwijze gaf hij een enorme boost aan het rationele wetenschappelijk denken en werd hij een van de grondleggers van de Verlichting. Hebben we alleen maar goede dingen te danken aan Descartes? Dat kun je je afvragen. Zijn wij mensen,

mede onder invloed van Descartes, uiteindelijk niet wat ver doorgeslagen in ons heersen over de natuur? De extreme klimaatverandering die we nu met z'n allen moeten terugdringen, zou je in die zin kunnen zien als ongewenst gevolg van een denkwijze die bij onder anderen Descartes begon. Pas de laatste jaren is het gebruikelijker geworden om de mens (weer) te zien als integraal onderdeel van zijn (natuurlijke) omgeving en daar vergaande verantwoordelijkheid uit af te leiden. Onder leiding van filosoof Jan Flaming heeft de Academie hier enkele jaren geleden al een reeks werkcolleges aan gewijd. De actualiteit vraagt wellicht om meer van dergelijke activiteiten.

René Descartes is een wereldwijde bekende naam die verbonden is met de academische geschiedenis van Franeker, waarmee het internationale belang van die Academie in de zeventiende eeuw wordt onderstreept. Maar dat betekent zeker niet dat we als hedendaagse Academie geen kritische noot over die denker van 400 jaar geleden mogen kraken. Of dat we niet zouden kunnen brainstormen over hoe we binnen de Academie eigenlijk met zijn gedachtegoed willen omgaan. Dat doen we daarom vrijmoedig, met Descartes' eigen uitgangspunten in gedachten: van het stellen van vragen word je een stuk wijzer dan van het geven van antwoorden.

Schandelijk lekker!

“De Academie verbindt wetenschap en samenleving met elkaar. Vaak gebeurt dat met lezingen of activiteiten die inhoudelijk van een hoog niveau zijn. Om een zo breed mogelijk publiek te bereiken, kiezen we daarnaast ook regelmatig voor een laagdrempelige, ludieke verbinding tussen samenleving en wetenschap. De 'loskoppen' die de Academie in de eerste jaren van haar bestaan introduceerde, zijn daarvan een mooi voorbeeld. Een loskop is een heerlijke traktatie van hazelnootschuimgebak met een vleugje sinaasappel, ontwikkeld door de Franeker bakkers. Het verhaal achter de loskop verwijst naar de studenten van de vroegere Universiteit van Franeker. Vanwege hun soms liederlijke gedrag gaf de bevolking hen de bijnaam 'loskoppen'. Nu smult de hele regio ervan mee.

De Academie van Franeker heeft daarnaast andere producten in de markt gezet, zoals speciaalbier De Schenker. Ook zijn er als relatiegeschenk (en collector's item, merken we) hoodies met daarop het logo van de Academie.

NU
BIJ DE FRANEKER
BAKKERS

Vrienden

“In 2022 is een nieuwe groep opgericht van mensen en bedrijven die de Academie een warm hart toedragen en financieel bijdragen: de Vrienden van de Academie. De komende jaren bouwt de Academie het vriendennetwerk verder uit.

10. Organisatie

De Academie van Franeker heeft haar inhoudelijke werk verdeeld over vier domeinen: Letter & Geest, Natuur & Techniek, Recht & Bestuur en Mens & Gezondheid. Daarnaast is er de Junior Academie, die diverse activiteiten voor kinderen organiseert. Alle domeinen en de Junior Academie ontplooiën hun activiteiten onder leiding van hun eigen team van vrijwilligers. We zijn overigens wel zo flexibel dat we zo nodig met een gerust hart de organisatie anders inrichten, wanneer dat het werk en de mensen die dat werk doen ten goede komt. De structuur is ondersteunend, niet leidend.

Elk van de vier domeinen werkt mee aan de organisatie van colleges op de woensdagavond. Naast de colleges organiseren de domeinen ook cursussen van meerdere avonden.

Twee domeinen hebben naast de 'gewone' colleges en cursussen een specifieke taak. Domein Letter & Geest heeft de specifieke taak om de Simmerjûnkolleezjes te organiseren. Dit is een jaarlijkse serie van laagdrempelige publiekscolleges in de Botniastins, die in de zomerweken plaatsvinden op woensdagavond. De Simmerjûnkolleezjes hebben ieder jaar een thema. Het andere domein met een specifieke extra taak is Natuur & Techniek. Dit domein werkt

aan het faciliteren van onderzoek naar verzilting. In hoofdstuk 3 leest u daarover meer.

De Junior Academie, opgericht in 2019, stimuleert de nieuwsgierige houding van kinderen en helpt hen nieuwe kennis en inzichten te verwerven. De Junior Academie houdt zich bezig met lessen over verzilting op scholen in Waadhoeke en organiseert daarnaast wetenschapsevenementen voor kinderen.

Naast de inhoudelijke teams zijn er ondersteunende teams voor communicatie en beheer. Ook deze teams bestaan uit vrijwilligers. Alle vrijwilligers samen vormen het hart van de Academie van Franeker. Meer dan veertig kundige, gedreven en onbezoldigde medewerkers met allemaal verschillende achtergronden laten samen een ongekennde organisatiekracht zien. Door de ervaringen van de eerste jaren lopen allerlei processen, bijvoorbeeld de aanmelding voor colleges en cursussen, steeds soepeler.

Ook het bestuur van de Academie van Franeker bestaat uit vrijwilligers. Het bestuur is aan het einde van de eerste beleidsperiode uitgebreid van zeven naar negen personen. Daardoor zijn er nu korte lijnen naar alle domeinen.

11. Franeker Studentenvereniging Temeritas

Een organisatie die wetenschap en samenleving verbindt, is niet compleet zonder een studentenvereniging. Dat de Academie van Franeker sinds het voorjaar van 2023 haar eigen studentenvereniging heeft, FSV Temeritas, kunnen we zien als een teken van volwassenwording. De oprichting van een studentenvereniging sluit bovendien goed aan bij de activiteiten van de Academie in het kader van de Regiodeal (zie hoofdstuk 4).

Het eerste bestuur van Temeritas bestaat uit preses (voorzitter) Anne Lieke Jansen, vice-preses Inge Groen, abactis (secretaris) Lisette Groeneveld en fiscus (penningmeester) Wietse Dwars. Zij vertellen over het doel en de plannen van Temeritas voor de komende jaren:

preses
**Anne Lieke
Jansen**

fiscus
**Wietse
Dwars**

abactis
**Lisette
Groeneveld**

vice-preses
Inge Groen

Lieke:

'Ons idee is om leuke dingen te organiseren voor jongeren die een binding met Franeker hebben. Bijvoorbeeld jongeren die elders in het land studeren en in het weekend regelmatig bij hun ouders in Noordwest-Fryslân zijn. Daar kom je niet op een vanzelfsprekende manier leeftijdsgenoten tegen. Daarom willen we voor deze groep typische studentenactiviteiten organiseren. Denk aan spelletjesavonden, een pubquiz, een roeiwedstrijd. Met die ideeën gaan we aan de slag. Voor jongeren die na hun studie terugkeren in Franeker of omgeving, is het fijn om hier ook weer een netwerk te kunnen opbouwen met leeftijdsgenoten.'

Lisette:

'Dat zorgt voor binding met de regio. Als je hier weer een netwerk krijgt, ben je wellicht eerder geneigd om in deze regio te blijven.'

Lieke:

'Temeritas is Latijn voor zowel onbezonnenheid als onverschrokkenheid. Eigenschappen die volgens de Romeinse schrijver Cicero typisch bij jongeren horen. Wij zien er een mooie link in naar de Franeker studenten van vroeger, die "loskoppen" werden genoemd. Dat waren niet altijd lieverdjes, maar ze hadden wel lef. Die dubbele betekenis komt mooi terug in onze naam.'

Lisette:

'Net zoals de Academie is ook Temeritas laagdrempelig en toegankelijk voor iedereen. Je hoeft niet een universitaire studie te doen om bij ons aan te sluiten, dat kan net zo goed mbo of hbo zijn. We houden wel de leeftijdsgrens van 18 jaar aan, zodat we tijdens activiteiten bijvoorbeeld De Schenker, het bier van de Academie, kunnen schenken.'

Wietse:

'We willen de komende jaren eerst groeien in ledenaantal en dan kijken welke activiteiten daarbij passen. We zijn in ieder geval al vrij snel na de oprichting begonnen met de eerste activiteiten.'

Lisette:

'Onze binding met de Academie is natuurlijk belangrijk. Hoe die precies vorm krijgt, gaan we de komende tijd bespreken. Misschien kunnen we een rol spelen tijdens de opening van het academisch jaar of de Academie vertegenwoordigen tijdens het jaarlijkse Krystkongres van de Friese studentenverenigingen van Groningen en Wageningen, dat altijd in Franeker plaatsvindt. Wellicht kunnen we ook aansluiten bij diezelfde Friese studentenverenigingen. We zien de band met de Academie van beide kanten als winst: voor de Academie is het mooi dat er een studentenvereniging is die ook jongeren naar de Academie trekt; voor ons is het mooi dat we het netwerk van de Academie kunnen gebruiken voor onze activiteiten. Wij zijn onder de vleugels van de Academie ontstaan en krijgen nu de ruimte om onszelf de komende jaren verder te ontwikkelen.'

12. Raad van Advies en College van Hoogleraren

Raad van Advies

In 2019 is besloten om een Comité van Aanbeveling in te stellen, inmiddels Raad van Advies geheten. In de eerste maanden van 2020 is dat gerealiseerd. De leden zijn aangezocht vanwege hun grote kennis van en netwerken in de wereld van de wetenschap, de psychiatrie en het openbaar bestuur. De huidige Raad van Advies bestaat uit Douwe Durk Breimer (voormalig rector magnificus van de Universiteit Leiden), Jacob Fokkema (voormalig rector magnificus van de TU Delft), Dick Berlijn (voormalig Commandant der Strijdkrachten) en Nynke Boonstra (hoogleraar Verplegingswetenschap in de ggz aan het UMC Utrecht en lector aan NHL Stenden). Er is op het moment van schrijven één vacature in de Raad van Advies.

College van Hoogleraren

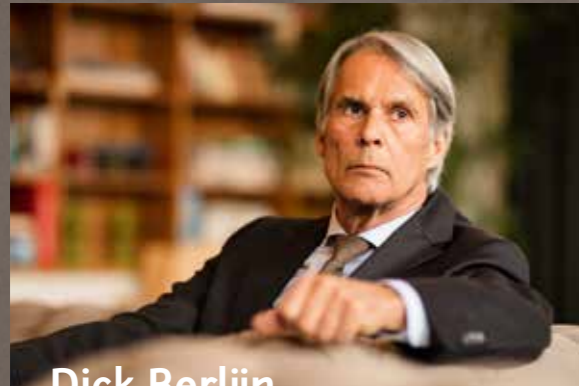
Op initiatief van twee leden van de Raad van Advies, Douwe Durk Breimer en Jacob Fokkema, is het College van Hoogleraren van Franeker opgericht. Breimer en Fokkema hebben dat initiatief genomen om het hoge niveau van de Academie te garanderen en te handhaven. In hun eigen woorden: 'De universiteit is van oudsher de plaats waar wetenschappers stellingen poneren en openstaan voor het weerwoord van anderen – de kern van het wetenschappelijk debat. De "waarheid" is niet het doel. Het doel is de argumenten in relatie tot elkaar te evalueren. Dat debat wordt tegenwoordig gevoerd in een weten-

schappelijke taal en reflecteert de laatste stand van zaken van een onderzoeksgroep op haar terrein. Hierbij is de goed-gestelde vraag, die de kern vormt van het betoog, van essentieel belang. Daarvoor is het nodig dat een wetenschappelijk hoog niveau wordt gegarandeerd en gehandhaafd. Dat vraagt om een College van Hoogleraren van Friese afkomst. Van hen mag worden verwacht dat ze affiniteit hebben met de Academie en met het in stand houden van de herinnering aan de vroegere universiteit van Franeker. Daarbij wordt ook aan de wetenschappers van Friese afkomst gevraagd bereid te zijn een keer een voordracht over hun vakgebied te houden in Franeker, die geschikt is voor een breed publiek.'

Het College van Hoogleraren maakte voor het eerst zijn opwachting tijdens de opening van het academisch jaar in september 2023. De rol van het college wordt de komende tijd verder ontwikkeld. Mogelijkheden zijn een jaarvergadering op de dag van de opening van het academisch jaar en een jaarlijkse 'toogdag' voor de leden van het college – eventueel in combinatie met een publiek debat. Het belangrijkste is dat het deze Friese hoogleraren met hun naam en faam de Academie ondersteunen en zo het gedachtegoed van de Academie van Franeker 'bewaken'. Natuurlijk worden ze allemaal aangezocht voor het verzorgen van colleges en maakt de Academie dankbaar gebruik van hun grote netwerken in de wetenschappelijke wereld.

Raad van Advies

AAN HET WOORD

Dick Berlijn

Voormalig Commandant der Strijdkrachten

'Het is goed dat er in deze tijd van polarisatie een instantie is die aanmoedigt tot het uitstellen van een oordeel door eerst te proberen de (wetenschappelijke) feiten te beschouwen. Daar ligt volgens mij de kracht van de Academie van Franeker. Ik hoop bij te kunnen dragen aan de bekendheid van de Academie van Franeker en waar mogelijk partijen te interesseren in de projecten van de Academie te investeren.'

Douwe Durk Breimer

Voormalig rector magnificus van de Universiteit Leiden

'Het is voor mij heel inspirerend dat de Academie van Franeker is opgericht om de herinnering aan de oorspronkelijke universiteit in ere te houden. Zij heeft toegang tot een groot netwerk van vooraanstaande deskundigen op velerlei vakgebieden. Daaronder ook een aanzienlijk aantal hoogleraren aan Nederlandse universiteiten die een sterke band met Fryslân hebben. Zij vormen het College van Hoogleraren van de Academie die hun wetenschappelijke kennis graag zullen delen tijdens bijeenkomsten van de Academie.'

Jacob Fokkema

Voormalig rector magnificus van de Technische Universiteit Delft

'De kracht van de Academie van Franeker ligt in de ziel van de wetenschap, namelijk: de wetenschappelijke vraagstelling centraal stellen en die toegankelijk maken voor het publiek. Omdat ik van 2002 tot 2010 als Friese jongen rector magnificus in Delft ben geweest, voelde ik me verplicht om tot de Raad van Advies toe te treden om het gedachtegoed van de Academie te ondersteunen. Door mijn netwerk en bestuurservaring kan ik een bijdrage leveren aan de wetenschappelijke kern van de Academie. Daarbij is een eerste stap gezet met het formeren van een College van Friese Hoogleraren die de variëteit in wetenschappelijke denkrichtingen vertegenwoordigt.'

Nynke Boonstra

Hoogleraar Verplegingswetenschap in de ggz aan het UMC Utrecht en lector aan NHL Stenden

'Het mooie aan de Academie vind ik dat de wetenschap bij de maatschappij wordt gebracht. Dat is hoe het hoort: de wetenschap is van ons allemaal. Ik probeer zelf bij te dragen door inzichten vanuit onderzoek te vertalen naar voor de Academie interessante laagdrempelige voordrachten. Ook zet ik mijn (wetenschappelijke) netwerk in om het netwerk van de Academie van Franeker verder te laten groeien.'

13. De Botniastins als thuisbasis

In de Botniastins aan de Breedeplaats in Franeker heeft de Academie van Franeker haar thuisbasis gevonden. De stins is rond 1500 gebouwd en was onder meer woonhuis van hoogleraren. De ligging aan het centrale plein van Franeker, bij de Martinikerk, maakt het gebouw zeer geschikt voor academische en educatieve activiteiten.

Eigenaar van de Botniastins is de Hervormde Stichting Beheer Diaconale Goederen Franeker. De band tussen kerk en universiteit heeft oude papieren. Universitaire opleidingen voor onder meer predikanten werden vanouds immers vaak gehuisvest in (voormalige) kloosters of kerken.

Ingrijpende verbouwing

Samen met de kerkelijke eigenaren van het pand is het academiebestuur kort na zijn oprichting aan de slag gegaan om de historische ambiance van de oude stins meer geschikt te maken als academiegebouw, met een collegezaal, een leeszaal, werkplekken, een vergaderruimte en eigentijdse technische voorzieningen. Gefinancierd met een grote LEADER-subsidie van de Europese Unie en een even groot bedrag uit particuliere middelen, is het 500 jaar oude stadskasteel in de zomer van 2019 omgetoerd tot een huis waar mensen van alle leeftijden en uit alle windstreken elkaar ontmoeten om kennis te vergaren, te verwerken en te delen.

Als er meer ruimte nodig is dan de Botniastins biedt, dan zijn er prachtige zalen in Museum Martena, het Stadhuis en het Planetarium. De Martinikerk en The-

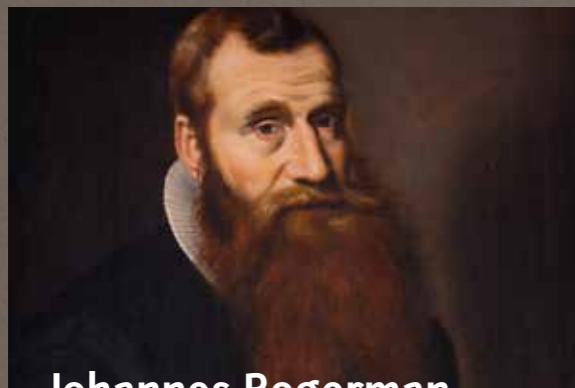
ater De Koornbeurs bieden zo nodig nog meer capaciteit. Daarnaast zijn bedrijfsruimtes of schoolgebouwen denkbare locaties voor Academie-activiteiten.

Omgekeerd staat het academiebestuur open voor gebruik van de karakteristieke Botniastins door derden – bijvoorbeeld voor *in company* trainingen, vergaderingen, kleine congressen en dergelijke – zolang de activiteit maar enigszins in het verlengde ligt van de statutaire doelstellingen. De spreekwoordelijke bruiloften en partijen verwijzen we graag door naar de lokale horeca.

Nieuw elan aan het stadsplein

In de eerste vijf jaren van de Academie is de Botniastins steeds meer dé plek van de Academie geworden. Door de colleges, cursussen en activiteiten voor kinderen van de Junior Academie heeft de Botniastins een steeds opvallender positie in de stad gekregen. Door de Academie-activiteiten is de Botniastins bovendien een gebouw geworden waar geïnteresseerde toeristen, maar ook belangstellende inwoners van de stad veel gemakkelijker én vaker naar binnen lopen. De vrijwilligers van de Academie die als gastvrouw fungeren, spelen daarin een belangrijke rol. De ooit zo gesloten gevel aan het centrale plein van de stad is met de komst van de Academie weer tot leven gekomen. Op deze wijze draagt onze 'oude jonge' Academie wezenlijk bij aan het versterken van het toeristisch profiel van de stad en aan het historisch-cultureel cluster met Museum Martena en het Koninklijk Eise Eisinga Planetarium.

Terug in de tijd
**GROTE DENKERS &
BEROEMDE PROFESSOREN**

Johannes Bogerman
Hoogleraar theologie
1576–1637

Johannes Bogerman werd in 1576 geboren in een streng calvinistisch gezin. Hij is vooral bekend geworden als voorzitter van de Dordtse synode in 1618-1619 en als vertaler van delen van het Oude Testament in de landstaal (de 'Statenvertaling'). Hij werd opgeleid aan de Universiteit van Franeker en bleef hier van 1634 tot aan zijn dood in 1637 als professor in de theologie aan verbonden.

Ulricus Huber
Hoogleraar welsprekendheid,
geschiedenis en rechten
1636–1694

Ulrik Huber was op zijn 21ste een van de jongste en meest succesvolle hoogleraren aan de Universiteit van Franeker. Zijn opvattingen over het internationale recht werden gevolgd in Europa en Amerika. Drie keer bood de Universiteit van Leiden hem een leerstoel aan, maar alle keren hield Franeker hem met een salarisverhoging vast. Huber bleef tot zijn dood in Franeker. Voor de Hoge Raad in Den Haag staat een standbeeld van hem.

Jean Henri van Swinden
Hoogleraar wis- en natuurkunde
1746–1823

Jean Henri van Swinden (geboren als Jan Hendrik) was van 1766 tot 1785 hoogleraar natuurkunde en wijsbegeerte aan de Universiteit van Franeker. Hij geldt als een van de meest vooraanstaande wetenschappers van zijn tijd. Met een boekje van Van Swinden over Eise Eisinga begon de internationale faam van het Planetarium. Van Swinden was lid van de internationale commissie die de meter vaststelde en beijverde zich voor de invoering van het metrieke stelsel.

Johannes Mulder
Hoogleraar ontleed-, heel- en
vroedkunde
1769–1810

Johannes Mulder was hoogleraar in Franeker in de nadagen van de universiteit. Hij bleef van 1797 tot 1805. Zijn felbegeerde wens, een academisch ziekenhuis in Franeker, is niet gerealiseerd. Mulder specialiseerde zich in de verloskunde en ontwierp onder meer een eigen type verlostang, dat populair werd. Een poging om zichzelf in een Groninger collegezaal te opereren aan een ontstoken kaakholte, leidde in 1810 zijn dood in.

14. De aanloop naar hernieuwd academisch leven

777. DE EERSTE JAREN VAN DE ACADEMIE VAN FRANEKER 2017-2023

Uit het voorgaande deel van dit beleidsplan blijkt dat de Academie van Franeker inmiddels een bloeiende organisatie is met diverse onderdelen en een grote verscheidenheid aan activiteiten. Hoe is dat in een paar jaar tot stand gebracht? In dit hoofdstuk schetsen we de aanloop naar de huidige situatie.

Achter de gesloten wanden van Voorstraat, Vijverstraat en Academiestraat ligt de prachtige plek waar ooit de Universiteit van Franeker (1585-1811) was gevestigd. Wie zou kunnen vermoeden dat zich tegenover studentencafé De Bogt fen Guné, aan de Hortusstraat, een wezenlijk deel van de Franeker geschiedenis bevindt? Die academische geschiedenis is zelfs zo belangrijk dat de Franekers die tot op de dag van vandaag koesteren als belangrijkste kenmerk van hun identiteit.

Het verhaal van de Universiteit van Franeker leek 'over en uit' toen de universiteit in 1811 zijn status als volwaardige universiteit verloor en in 1843 ook als Rijksatheneum definitief de poorten moest sluiten. Maar schijn bedriegt. Precies 200 jaar na het formele einde van de Universiteit van Franeker, in 2011, riep de Rijksuniversiteit Groningen de Campus Fryslân in het leven. Vanaf dat moment was er, in de eerste plaats dankzij de RUG en het provinciebestuur van Fryslân, weer sprake van academisch onderwijs en onderzoek in de provincie. Een belangrijke ontwikke-

ling. Universiteiten zijn broedplaatsen van talent. Ze staan aan de wieg van innovaties op alle mogelijke terreinen van techniek, economie en samenleving. Waar academische activiteit is, zijn ook extra impulsen voor ontwikkeling, vernieuwing en binding. De komst van Campus Fryslân biedt daarom prachtige kansen voor Leeuwarden als regionaal centrum, maar ook voor Fryslân als geheel en voor de oude academiestad Franeker in het bijzonder. Na twee eeuwen doet zich de kans voor om aan het verhaal van de Academie van Franeker een nieuw hoofdstuk toe te voegen.

Campus Fryslân en Franeker vinden elkaar

De kersverse Campus Fryslân zoekt aansluiting bij academische historie en tradities. Die historie ligt deels in Groningen. Zonder de RUG geen Campus Fryslân. Maar de oorspronkelijke Friese academische traditie ligt natuurlijk in Franeker. Dat zien we bijvoorbeeld nog terug in de mogelijkheid voor promovendi van Friese oorsprong om hun proefschrift te verdedigen in de Martinikerk in Franeker. We zien dat ook in de traditie van studenten van Friese studentenverenigingen in Groningen en Wageningen – al meer dan tachtig jaar – om op de eerste werkdag na Kerst hun Krystkongres houden in Franeker. Het oudste nog bestaande studentencafé van Nederland, De Bogt fen Guné, is daarbij de plaats van samenkomst.

Franeker heeft de ambitie om een toekomst te bieden aan zijn oude universiteit. Een toekomst die in de eerste plaats past bij de stad zelf en bij Noord-west-Fryslân, maar ook een toekomst die mede ten dienste staat van Fryslân en Noord-Nederland. Dat is goed voor het onderwijs, voor onderzoek en innovatieve ontwikkelingen, voor de regionale culturele ontwikkeling, voor de economie en het toeristisch verkeer en voor het zelfbewustzijn van de inwoners. En zo vinden RUG/Campus Fryslân en Franeker elkaar.

Nog altijd een academische identiteit

De Universiteit van Franeker had vroeger een belangrijke rol in Europa, met name in de protestantse gebieden. Dat zorgde er nog in 2017 (!) voor dat Franeker het predicaat 'Europese stad van de Reformatie' kreeg. Ook op de terreinen van onder meer rechten, landmeetkunde, wiskunde en geneeskunde ging de naam en faam van de Universiteit van Franeker tot ver over de provinciegrenzen. Die academische identiteit wordt tot op vandaag gevoeld, óók door de inwoners zelf. In 2016 deden honderden deelnemers mee aan een traject om 'de identiteit van Franeker' vast te stellen. Daar had van alles uit kunnen komen: stad met een rijke middeleeuwse geschiedenis, stad van het beroemde Planetarium, hoofdstad van het kaatsen. Maar het werd: universiteitsstad, met als bijbehorende kernbegrippen toewijding en kwaliteit. In de harten en hoofden van de Franekers is de univer-

siteit dus geen afgesloten geschiedenis. Integendeel, die universiteit is tot op de dag van vandaag de kern van hun Franeker identiteit.

Zichtbare herinneringen

Wat is er fysiek nog terug te vinden van de voormalige universiteit? Allereerst de gebouwen: het voormalig klooster/academiegebouw aan de Academiestraat, de hortus aan de Hortusstraat en de voormalige Orangerie. Dit onroerend goed is eigendom van een zorginstelling, een woningbouwcorporatie, een vereniging van eigenaren en diverse particulieren. Dan is er de omvangrijke inhoud van de voormalige universiteitsbibliotheek. Deze vormt het hart van de collectie van Tresoar in Leeuwarden. Naar verluidt is ook een deel in de universiteitsbibliotheek van Delft terechtgekomen en een kleiner deel zelfs in Hongarije.

In Museum Martena is een permanente expositie gewijd aan de Universiteit van Franeker met onder meer portretten van de voormalige hoogleraren. Hier zijn ook een unieke xylotheek, de oude pedelstaf van de universiteit en vele andere interessante objecten te vinden. In de stad springen de monumentale woningen van de voormalige hoogleraren nog altijd in het oog en worden bezoekers ook herinnerd aan de 1200 Hongaren die hier hebben gestudeerd. De Universiteit van Franeker heeft ook bijgedragen aan het ontstaan van het topstuk van

Franeker en publiekstrekker bij uitstek: het Koninklijk Eise Eisinga Planetarium.

Tresoar en Museum Martena hebben samen in 2018 de expositiezolder van het museum ingericht als de voormalige universiteitsbibliotheek. Daarvoor is speciaal meubilair in de vorm van zogeheten lektrijnen ontworpen. Topstukken uit de collectie werden tentoongesteld. Dit alles gebeurde in het kader van Culturele Hoofdstad Leeuwarden-Fryslân 2018. Na de expositie zijn de museale topstukken teruggegaan naar Tresoar. De monumentale kast en een lektrijn hebben een plek gekregen in de Botniastins, thuisbasis van de Academie van Franeker. De academische ambiance waarbinnen die monumentale boekenverzameling ooit tot stand is gekomen, is door de oprichting van de Academie van Franeker weer springlevend. Dat mogen we gerust een 'legacy' van 2018 noemen.

Inmiddels kunnen we met enige afstand terugblikken op de periode tussen de oprichting van Campus Fryslân in 2011 en Culturele Hoofdstad Leeuwarden-Fryslân in 2018. De conclusie is helder: in die jaren ontstonden de ideale omstandigheden om de academische identiteit van Franeker nieuw leven in te blazen. Als vliegwielen voor veel bredere ontwikkelingen.

Zelfportret
Anna Maria
van Schurman

Beroemde inwoners

“Beroemde geleerden die in de loop der eeuwen op enigerlei wijze verbonden zijn geweest met de Universiteit van Franeker, zijn er volop. Denk naast Eise Eisinga bijvoorbeeld aan filosoof René Descartes, dichteres en kunstenaar Anna Maria van Schurman, dominee Balthasar Bekker en Jean Henri van Swinden, de natuurkundige die in de achttiende eeuw grote internationale prijzen won voor zijn baanbrekend wetenschappelijk werk. En wat te denken van Johannes Bogerman, voorzitter van de Dordtse Synode en van de commissie die de Statenvertaling maakte – hét ijkpunt voor de ontwikkeling van de Nederlandse taal? Allemaal hebben zij een geschiedenis met Franeker en zijn universiteit.

15. Een vliegende start met een hindernis

De start van de Academie ligt bij de intentieverklaring die de toenmalige Gemeente Franekeradeel, de Campus Fryslân van de Rijksuniversiteit Groningen, de Protestantse Gemeente Franeker en de Stichting Beheer Diaconale Goederen Franeker op 5 oktober 2017 – de *dies natalis* – samen ondertekenden. De uitwerking van deze intentieverklaring verscheen een jaar later, in de vorm van een startdocument.

In korte tijd diende zich een groot aantal vrijwilligers aan en werden de eerste activiteiten georganiseerd, zoals een reeks Sinnerjûnkolleezjes. In 2019 zette de Academie de volgende stap naar volwassenheid, met de publicatie van het eerste beleidsplan, dat liep van 2019 tot 2023.

Corona: stevige hindernis, maar ook een kans

De eerste beleidsperiode was nog maar net begonnen, toen de Academie te maken kreeg met een stevige hindernis: de Covid19-pandemie die bijna de hele wereld stillegde. Colleges of cursusavonden in de Botniastins moesten we vanaf het vroege voorjaar van 2020 noodgedwongen annuleren. In datzelfde jaar ontstond een vruchtbare samenwerking met Omrop Fryslân, die een aantal tv-uitzendingen van colleges mogelijk maakte onder de noemer Thúsakademy. Bij alle ellende die de pandemie met zich meebracht – ook in het persoonlijke leven van een aantal vrijwilligers – kreeg de Academie hiermee de prachtige kans om nog meer kwaliteit te leveren en

een groter publiek te bereiken. De Omrop was blij om in moeilijke tijden verdiepende programma's te kunnen bieden. Voor de stad Franeker betekende de Thúsakademy een uitgelezen kans om zijn academisch profiel zichtbaar te maken in de provincie en bij Friezen *om utens*. In 2020 en 2021 werden in totaal 9 Thúsakademy-colleges uitgezonden.

In volle vaart verder

Toen de coronapandemie in het voorjaar van 2022 langzaam maar zeker luwde, kon de Academie weer fysieke bijeenkomsten en activiteiten organiseren. Vrijwilligers en bestuur zijn daar vol enthousiasme mee aan de gang gegaan. In de eerste jaren zijn mooie samenwerkingsverbanden gesmeed met onder meer gemeente Waadhoeke, Campus Fryslân, Omrop Fryslân, het bedrijfsleven en GGZ Friesland. De publiekscolleges zijn inmiddels een vast onderdeel op de evenementenagenda van de regio. De belangstelling voor deze colleges is overweldigend, met – afhankelijk van onderwerp en locatie – steeds 40 tot meer dan 100 bezoekers. De teller staat inmiddels op meer dan 150 colleges. De uitdrukking 'een avondje academiën' klinkt niet gek meer in Franeker en omstreken. Naast de publiekscolleges en Sinnerjûnkolleezjes is de Academie aan de slag gegaan met het organiseren van cursussen en werkcolleges, onder meer over de sterrenhemel, geloven in Fryslân en de Europese Unie. Ook met wetenschapsevenementen voor kinderen is de

Academie succesvol. Zo kwamen er voor de onvergetelijke Expeditie Next in 2022 maar liefst 6000 kinderen naar Franeker. Daarnaast zijn voorbereidingen getroffen om onderzoek naar verzilting mogelijk te maken (zie hoofdstuk 3).

Een financieel gezonde organisatie

Ook op financieel gebied heeft de Academie in de eerste jaren goede stappen gezet. De gemeente Waadhoeke heeft de Academie op weg geholpen met een startsubsidie. Sinds het tweede jaar is die subsidie structureel. Daarmee kreeg de Academie een financiële basis om op voort te bouwen. De gemeentelijke steun heeft het beoogde rendement gehad: de identiteit van Franeker is versterkt en de bedrijvigheid aan de Breedplaats is toegenomen. Ook andere partners hebben bijgedragen aan een stevig (financieel) fundament van de Academie. De Protestantse Gemeente Franeker en – indirect – de Stichting Diaconale Goederen Franeker hebben de Botniastins ter beschikking gesteld voor een acceptabele huisvestingsprijs. GGZ Friesland heeft een belangrijke bijdrage geleverd met een eenmalige financiële impuls en door ruimtes te huren voor de GGZ Academy.

De herinrichting van de Botniastins, in de eerste jaren van de Academie, is voor 50 procent betaald uit een Europese LEADER-subsidie. De andere helft is

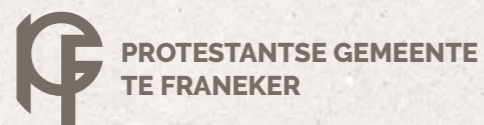
met particulier geld opgebracht, waaronder een achtergestelde lening. Deze lening is inmiddels afgelost. De financiële positie van de Academie is in de basis gezond. Dat is mede te danken aan het uitgangspunt dat alle activiteiten zichzelf moeten financieren. Een publiekscollege bestaat bij de gratie van de kaartverkoop. Hetzelfde geldt voor de cursussen. In de eerste jaren is overigens gebleken dat cursussen sterk bijdragen aan de netto-inkomsten van de Academie. Hoofdstuk 7 gaat dieper in op de financiële positie voor de komende jaren.

2023: stevig verankerd in de regio

Het resultaat is dat de Academie eind 2023 staat op een plek waar we in 2017 niet van hadden kunnen dromen: een goed bezette activiteitenagenda, meer dan 40 betrokken vrijwilligers onder wie de bestuursleden, een achterban van vele geïnteresseerden die regelmatig een college of andere activiteit bezoeken, een gezond huishoudboekje en waardevolle samenwerkingsverbanden. De Academie van Franeker heeft in een paar jaar een stevige positie verworven in de regio. Dat geeft vertrouwen voor de toekomst.

BIJLAGEN

Bijlage 1

MEDEOPRICHTERS EN SAMENWERKINGSPARTNERS

De Academie van Franeker is mede opgericht door:

- Gemeente Waadhoeke
- Rijksuniversiteit Groningen/Campus Fryslân
- Protestantse Gemeente Franeker
- Stichting Beheer Diaconale Goederen Franeker

De Academie van Franeker werkt samen met:

- GGZ Friesland
- NHL Stenden
- Omrop Fryslân
- Koninklijk Eise Eisinga Planetarium
- Museum Martena
- Fryske Akademy
- Scholen voor voortgezet onderwijs in Noordwest-Fryslân
- Basisscholen in Noordwest-Fryslân
- SALTA
- Historisch Centrum Franeker
- Tresoar
- Afûk

Bijlage 2

COLLEGE VAN HOGLERAREN

Op www.academiefraneke.nl staat een actuele namenlijst van alle vrijwilligers van de Academie van Franeker en hun aandachtsgebieden.

Douwe Atsma
Rint Sybesma
Gerard Mulder
Wouter Jukema
Rolf Bremmer
Douwe D. Breimer
Anthonya Visser
Cisca Wijmenga
Jouke de Vries
Hanny Elzinga
Hendrika Bootsma,
Theunis Piersma
Jouke van Dijk
Taede Sminia
Hylkje de Jong
Karen van Oudenhoven-van der Zee
Philip Breuker
Mart van Lieburg
Johannes Vrijling
Bendiks Jan Boersma
Rinze Benedictus
Wiebren de Jong
Jacob Fokkema
Klaas van der Werff
Sjoerd Wendelaar Bonga
Merel Ritskes-Hoitinga
Nynke Boonstra
Koos Boomsma
Lammert Kooistra
Frank Miedema
Peter van der Meer
Inge Loes ten Kate
Martina Vijver
Tjitske Kleefstra
Evelyn Finnema
Stynke Castelein
Arie Dijkstra
Mark van Koningsveld

cardiologie, Universiteit Leiden
Chinese taalkunde, Universiteit Leiden
toxicologie, Universiteit Leiden
cardiologie, Universiteit Leiden
Fries, Universiteit Leiden
farmacologie, oud-rector magnificus, Universiteit Leiden
Duits, decaan geesteswetenschappen, Rijksuniversiteit Groningen
genetica, oud-rector magnificus, Rijksuniversiteit Groningen
bestuurskunde, voorzitter College van Bestuur, Rijksuniversiteit Groningen
rechten/onderwijskunde, decaan University College, Rijksuniversiteit Groningen
longziekten, Rijksuniversiteit Groningen
trekvoegecologie, Rijksuniversiteit Groningen
regionale arbeidsmarktanalyse, Rijksuniversiteit Groningen
histologie/celbiologie, oud-rector magnificus, Vrije Universiteit Amsterdam
rechtsgeschiedenis, Vrije Universiteit Amsterdam
maatschappelijke veerkracht, Vrije Universiteit Amsterdam
Friese taal en letterkunde, Universiteit van Amsterdam
geschiedenis geneeskunde, Erasmus Universiteit
constructieve waterbouwkunde, Technische Universiteit Delft
energietechnologie, Technische Universiteit Delft
structural integrity aerospace, Technische Universiteit Delft
energieopslag, Technische Universiteit Delft
geofysica, oud-rector magnificus, Technische Universiteit Delft
ontwerpkunde/werktuigbouw, Technische Universiteit Delft
dierkunde, Radboud Universiteit Nijmegen
proefdierkunde Universiteit Utrecht
verpleegkunde in de GGZ, Universiteit Utrecht
evolutiebiologie, Universiteit van Kopenhagen
remote sensing, Wageningen University & Research
immunologie van aids, UMC Utrecht
cardiologie, Rijksuniversiteit Groningen
planetaire wetenschappen en astrobiologie, Universiteit Utrecht
ecotoxicologie, Universiteit Leiden
klinische genetica, Erasmus MC
verplegingswetenschap, Rijksuniversiteit Groningen
herstelbevordering bij ernstige psychische aandoeningen, Rijksuniversiteit Groningen
sociale psychologie van gezondheid en ziekte, Rijksuniversiteit Groningen
havens en scheepvaartwegen, Technische Universiteit Delft

*Algemeen Nut
Beogende Instelling*
ANBI

*Academie van Franeker
heeft een Anbi Status*

De Academie van Franeker heeft de ANBI-status. Dat betekent dat de Academie is erkend als een 'Algemeen Nut Beogende Instelling'. Dat levert zowel voor de Academie als voor donateurs en subsidieverstrekkers voordelen op. Voor de Academie betekent de ANBI-status dat er fiscale voordelen zijn en dat het makkelijker is om subsidieaanvragen te doen. Subsidieverstrekkers stellen namelijk steeds vaker de ANBI-status als voorwaarde voor een subsidie.

Voor donateurs – zowel particulieren als organisaties – betekent de ANBI-status dat hun giften aftrekbaar zijn voor de belasting. Subsidieverstrekkers kunnen er door de ANBI-status op rekenen dat de Academie een betrouwbare partner is en de besteding van subsidies kan verantwoorden.

ACADEMIE VAN FRANEKER

sinds 1585

rijksuniversiteit
 groningen

campus fryslân

PROTESTANTSE GEMEENTE
te FRANEKER